Лекція 30. Алгоритм Дейкстри

Розглянемо наступну задачу: заданий скінченний орієнтований граф G, кожному ребру якого приписана його числова характеристика („довжина”). Необхідно знайти найкоротший маршрут від заданої вершини (позначимо її через s) до всіх решта вершин графу.

Для розв’язання цієї задачі розповсюдження набув алгоритм Дейкстри, згідно з яким всі вершини графу $G(V)$ необхідно впорядкувати за зростанням їх відстані від вершини s:

$$d(s, u_0) \le d(s, u_1) \le \ldots \le d(s, u_n) \ \text{ і } V = \{ u_0, u_1, \ldots, u_n\}.$$

Ця послідовність будується інтеративно. Перша вершина в ній відома:

$$u_0 = s; d(s, u_0) = 0.$$

Нехай відомі перші $(i + 1)$ вершини цієї послідовності:

$$\{u_0 = s, u_1, \ldots, u_i\},$$

які ми будемо надалі називати фіксованими. Це означає, що вершина u_i ближча від s, ніж всі решта (тобто нефіксовані) вершини.

Для кожної нефіксованої вершини v графу модифікуємо її відстань від s: якщо існує ребро $e(u_i, v)$ і $d(s, u_i) + d(u_i, v) \le d(s, v)$, то $d(s, v) = d(s, u_i) + d(u_i, v)$ і передостанньою вершиною в найкоротшому (на даний час) шляху, який з’єднує s з v, буде вершина u_i. Після цього серед всіх нефіксованих вершин знаходимо ту, відстань до якої від s є найменшою. Ця вершина і буде наступною в послідовності (тобто u_{i+1}).

Опис алгоритму.

Масиви, що використовуються:

VID: VID(i) – найкоротша на даний момент відстань від s до i -ї вершини графу;

FIX: FIX(i) = 1, якщо i-та вершина графу є фіксованою;

PERED: PERED(i) містить передостанню вершину в найкоротшому з усіх відомих на даний момент маршрутів від s до i-ї вершини графу.

1) Початкові встановлення.

Для початкової вершини: VID(s) = 0, FIX(s) = 1, PERED(s) = s.

Для всіх інших вершин графу: VID(v) = ∞, FIX(v) = 0, PERED(v) = v.

Поточна вершина: $u = s$.

Номер етапу: $j = 1$.

2) ЦИКЛ по тих вершинах графу G, для яких $\mathrm{FIX}(v) = 0$

ЯКЩО існує $e = (u, v)$ і $\mathrm{VID}(u) + d(u, v) \le \mathrm{VID}(v)$

ТО $\mathrm{VID}(v) = \mathrm{VID}(u) + d(u, v)$, $\mathrm{PERED}(v) = u$.

3) Серед вершин графу G, для яких $\mathrm{FIX}(v) = 0$, знаходимо ту вершину v_0, для якої

$$\mathrm{VID}(v_0) = \min_{v} \mathrm{VID}(v) .$$

4) $\mathrm{FIX}(v_0) = 1$, $u = v_0$.

5) $j = j + 1$.

ЯКЩО $j \le n$,

ТО йти на 2).

6) Кінець.

В результаті масив VID містить найкоротші відстані від s до всіх вершин графу; по масиву PERED можна отримати найкоротший маршрут від s до довільної вершини графу.

Приклад.

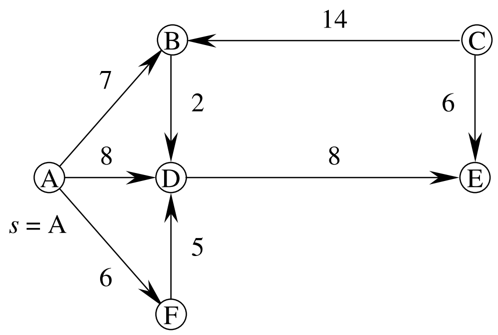

Робота алгоритму проілюстрована в таблиці, в якій кожний рядок відповідає одному етапу роботи алгоритму. Фіксовані вершини підкреслені, а біля вершини „*u*" на кожному кроці стоїть зірочка.

j	VID						PERED					
	A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F
1	0*	∞	∞	∞	∞	∞	A	B	C	D	E	F
2	0	7	∞	8	∞	6*	A	A	C	A	E	A
3	0	7*	∞	8	∞	6	A	A	C	A	E	A
4	0	7	∞	8*	∞	6	A	A	C	A	E	A
5	0	7	∞	8	16*	6	A	A	C	A	D	A
6	0	7	∞	8	16	6	A	A	C	A	D	A

Найкоротший маршрут від *A*, наприклад до *E*, будуємо, використовуючи масив PERED, таким чином: $E \leftarrow D \leftarrow A$.